СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДИВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXXI. | Число 53. | Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 5. марта, 1923.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

VOL. XXXI. | No. 53. | Jersey City, N. J., Monday, March 5, 1923. | THREE CENTS

ПЛЯН ГАРДИНГА ВІДЛОЖЕНИЙ НА НОВИЙ КОНГРЕС

ВАШИНГТОН, 2. марта. — Сенаторий комітет для заграничних справ розбирав нині питанне, що зробити з пропозицією президента Гардинга щодо приступлення Америки до міжнародного суду при Лізі Народів, та рішив відложити справу до слідуючого конгресу, що зберається вгодні в місяці грудни.

Як видно було з поступованя сього комітету, його члена старалися довести до того, щоби взагалі не видавати ніякого рішення про предложене їм президентом питанне. В тій цілі вони й постановили зажадати від уряду дальших пояснень, рахуючи, що такий відповідь напне, прийде 4. марта та замкненне сесії теперішнього конгресу. Тимчасом президент засипав їх несподіваним посланком, бо комітет вже нині дістав повну відповідь президента на всі поставлені йому запити та докладні додаткові вияснення секретаря Гюза, так що хоч-не-хоч мусів зробити якийсь крок. Через те комітет мусів видати рішенне, що він не має часу розбирати питання, бо час спізнений.

Таким поступованем президент Гардинг виграв на стілки, що зложив всю вину за спізненне на сенат.

НОВИЙ СУД ЗА МАСАКРУ СКЕБІВ В ГЕРИНІ

МАРІОН, Ілинойс, 2. марта. — Тут почалася нині друга розправа за масакру скебів в Геріні, Ілинойс, в червни минувшого року. На лаві обжалованих засіли сим разом Отис Кларк, Оскар Гавард, Джеймс Берт Грейс, Пилип Фонтанетта та Гаф Вилис, член стейтової ради майнерської юніі. Вилиса спеціально обжалобують, що се він убив Антона Мульковича, котрий по повороті з війни став за страйколома підчас вугльового страйку та був вбитий підчас заворушень страйкарів проти скебів.

Розправа не доступила нині поза вступні промови прокуратора та оборони. Після сього розправу відложено до понеділка, коли почнеться переслухание свідків.

НОВЕ КОПАЛЬНЯНЕ НЕЩАСТЬ

БЛЮФІЛД, Вест Вержінія, 2. марта. — В копальни вугля підприємства Вейнок Кова енд Коок Ко. в Аріста, в повіті Мерсер, случилася страшна тілемна експлозія, яка закопала під землею 38 робітників. 27 з них утекло з легкими тілесними ушкодженнями. З решти досі добуто 6 трупів. Заходить обава, що решта 5 теж впали жертвою вибуху та погибли від газового одушення. Вибух наступив яких 3,200 стіп під поверхнею земли. В хвилі вибуху в копалні було 75 робітників. Вибух був такий страшний, що навіть робітники, які працювали в других частях копалні, де вибуху не було, були в небезпеці від вилячих стін.

КОНГРЕС СПІШИТЬСЯ В ПОСЛІДНІЙ ХВИЛІ

ВАШИНГТОН, 2. марта. Мимо всего пів дня до закінчення свого законодатного життя, конгрес став поспішати що сила, щоби хоч захопити деякі важніші проекти, виникаючі його ухвали. Перед ним ще є до вирішення питання затвердження цілого ряду нових урядників, іменованих президентом; докінчене ухвали в справі фармерських кредитів; ухваленне проекту закона про нову класифікацію пенсій державних урядників; ухваленне закона про регулянцію ріки Міссіпі; і богато других.

До того саме в час, коли обі палати спішаться, щоб хоч що захопити, серед загального замішання, виступають конгресмени та сенатори з промовами, в яких вони критикують загалом цілу організацію законодатної роботи конгресу. Так приміром небраський сенатор Норис виступив нині з довшою промовою, в котрій критикував засаду скликування коротких засідань законодатних властий.

ХОЧЕ ПІДВИЩЕННЯ ПЕНСІЙ ЧЛЕНІВ КОНГРЕСУ

ВАШИНГТОН, 2. марта. — Джорджійський конгресмен Аппю, котрий вславився в сій сесії конгресу своєю боротьбою проти членів конгресу, які виступають за прогибішенє, а самі запинаються, виступив нині з проектом нового закона про пенсію для членів американського конгресу; на основі свого проекту члени конгресу малиби діставати річно не по 7,500 долярів, як се є досі, але по 10,000 долярів.

Вносячи се внесенне, конгресмен зазначив, що він не сподівається якого небудь рішення зі сторони сього конгресу; він лишень хоче зазначити, що се саме внесенне він внесе в слідуючім конгресі. Промовляючи до самого меритуму (суті) справи, він заявив, що на його погляд член конгресу не може вийти якслід з теперішньої пенсії.

ПОТРЕБА СЛАДОТКА НАД ЦУКРОВИМ ПРОМИСЛОМ

ВАШИНГТОН, 2. марта. — Сенатор Брукгарт предложив сенатові резолюцію за розслідженем цукрового промислу з тою ціллю, щоби задержати зріст цін та ріжні торговельні маніпуляції.

Слідство мавби вести спеціальний комітет, на котрого чоли стоїть сенатор Ля Фолет.

РУХ ПРОТИ ПРОГИБІЦІ

ВАШИНГТОН, 2 марта. — Нью-джерсейский сенатор Едж явився, що він приступне внести в найближчім конгресі внесок за дозволенем вирабляти та продавати легке вино й пиво.

НЬЮ ЙОРК, 2. марта. — Фрейклін Тейлор, суддя окружного стейтового суду в дільниці Кінгс, виступив перед одним клубом з публічною промовою, в котрій назвав прогибіційний закон неможливим до виконання та взивав до його скасованя.

Він говорив: „Прогибіція має обрізала народови. Народ хоче дати самободцями. Партія вже переконалася, що горівки будуть вирабляться все, і вони хочуть на се дозволу закона. Тому вони домагаються ухвалення закона проти прогибіції."

ДОЗБИРАЙМО ФОНД

Негайної Допомоги Рідному Краєви

до суми $30,000!

Вже не богато бракує. Всі громади як подбають як слід, то в недалекому часі збірка буде довершена і перевершена.

Українські громади і товариства:—

Допильнуйте сього найважнішого тепер діла, аби скоро американські Українці могли повідомити рідний край, що і сим разом помогли для його боротьби увінчалась успіхом!

ПОШЕСТЬ НА ПОДРУЖА В ШКОЛАХ

У висших школах міста Болтімора, Меріленд, мала запанувати пошесть на потайці подружа серед школярів та школярок. Не минає тижня, щоби товариші або товаришки не відкрили нового подружа, заключеного потайком перед школою та родичами межи школярякою та школярем. Муж. котрий був відкритий на послідку, має всего 17 літ. Подружився потайком, він та його жінка далі ходили до школи.

БУВШИЙ ГОЛОВА КУ-КЛАКС-КЛЕНА АРЕШТОВАНИЙ ЗА РОЗПУСТУ

В Гавстоні, Техасс, арештовано за перевожение женщини з одного стейту до другого в цілях розпусти Едварда Янга Кларка, що був недавно начальником Ку-Клакс-Клена, потайної організації, яка хоче насильно уморальновати людий.

В місті Топіка, Канзас, арештовано організатора Клена, Кинчена, за те, що візваний перед суд він відмовив зізнань.

ЖЕРТВЕННІСТЬ НАШОГО СЕЛА

Заходами українських студентів В. Мудрика, К. Мороза, І. Білинського, і Я. Бубнюка улаштовано в с. Василівцях рідзвяну збірку на „Рідну Школу", яка досягла суми 235.800 мк. За почином о. Кухання парохи в Коссові під Чортковом зложили громадяне того села 151.600 мк. на будову приватної української гімназії в Чорткові. Заходами о. Хруща пароха с. Шиломинці зібрано підчас свят на народні цілі 83.500 мк.

РОЗСТРІЛ ЧОТИРНАДЦЯТЬ-ЛІТНЬОЇ ДІВЧИНИ

Трибунал для малолітніх, який в Москві іменується „дитячим судом" засудив в початкові грудня минулого року до розстрілу дотинадцятілітню Анфису Кокореву, яка підчас пропаг Джерзинського по Долгоруковській вулиці кинула камінь в його автомобіль, трохи поранивши шофера Джерзинського. Затримана на місці вчинку — Кокорева заявила, що вона хотіла вбити на смерть ката, який забрав у неї батька. Батько Кокореви, як вияснило судове слідство, колишній робітник Прохоровської мануфактури був розстріляний „за участь в контрреволюційній змові". Судова експертива встановила на суді, що Анфіса Кокорева хвора в протязі трьох років на сифіліс і має ознаки психічної недуги.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

В Джерзи Сіті, Нью Джерзі, помер в понеділок, дня 26. лютого с. р. Михайло Потятинський, член Відділу 198, Українського Народного Союза в Порт Джервіс, Нью Йорк.

Покійний походив зі села Карова, в равській повіті в Галичині, де він родився 39 літ тому назад. До Українського Народного Союза належав від 1918. року. Полишив жінку та троє дітий.

Смерть заскочила його нагло та несподівано. Збирався він вже від довшого часу спровадити сестру з рідного краю. Вже навіть був купив й корабельну карту, як вона потім чомусь відрадилася, а покійний приїхав до шифкартового агента в Джерзи Сіті, щоби відобрати гроші. Полагодивши справу вдоволяючого, він поспішив на зелізницю. По дорозі вступив до реставрану пообідати. І тут помер наглою смертю, відай на удар серця.

З. Йому Її!

РАБУНОК БІЧНИЙ ЗАРОБОК ШЕРИФА

В нюйорській дільниці Бронксі арештовано Левою Голдена, заступника шерифа, котрий надужившя свого уряду для рабунків. В день мав він служити яко шериф, а вечерами мав заходити домів, покликаючися на свою урядову повноваль, та рабувати застрашених мешканців. В той спосіб мав він обрабувати кілька домів. Раз забрав він одного ковпельського склену товару вартости пятьтретятисяча долярів, але жінка, які були при тім рабунку, пізнали його пізнійше та казали арештувати.

РУСИФІКАТОРИ НА ВОЛИНІ

З Почаєва пишуть:

Теперішний намістник почаївської лаври Дамаскин провадить дуже шкідливу русифікаторську роботу, яке не відповідає інтересам місцевого українського населення. Свої промови в церкві він виголошує російської мови; в цих промовах він підбурює народ проти інтеліґенції. Таку наприклад промову він виголосив на свято Богоявленя Господня.

Ставлячись вороже до наших національних змагань, він ставить перешкоди місцевим національно-культурним заходам. 19. січня місцевий аматорський гурток мусів давати свою виставу в одному з поганих жидівських будинків, хоч Лавра має багато вільних помешкань і в межах і поза межами монастиря, які придаються цілком для вистав.

Завдяки таким настроям й такій поведінці намістника Лаври, почаївська Лавра тієї корисної культурно-національної ролі не відграє, яку вона могла б виконувати й яку вона відограваля в минулому.

ПЕРШИЙ АДВОКАТ ЖІНКА В ПОЛЬЩІ

У Варшавському суді відбулася розправа проти поліція Фібера обвинуваченого за те, що дозволив втечи вязневі з тюрми. Тим разом підчас розправи будив заінтересованє публики не обвинуваченний, а оборонець д-р Галена Вевюрска, яка виступила в ролі адвоката перший раз, яко перший адвокат-жінка в Польщі. Дебют оборонця випав з успіхом, бо обвинуваченого звільнено від вини і кари.

ПОСЛІДНІЙ РАЗ В НЮ ЙОРКУ!!!

КОНЦЕРТ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ХОРУ

Жива симфонічна орхестра під проводом

АЛЕКСАНДРА КОШИЦЯ,

— відбудесь —

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 4-ГО МАРТА 1923 Р.

о год. 2.30 ПОПОЛУДНИ

В МЕТРОПОЛІТЕН ОПЕРА ГОУС, 43RD STREET & 6TH AVE., NEW YORK CITY

ТИКЕТИ від $1.00 до $250 (льожі $3.50) і 10% теке.

УКРАЇНЦІ! Се послідний концерт в Нью Йорку. Не жалійте труду ні грошій послухати в послідне сего жалуючого хору. Приходіть громадно всі!

Тикети можна набути: New York, N. Y.: 30. E. 7th Street; Jersey City, N. J.: Svoboda, 83 Grand St.; Elizabeth, N. J.: W. Lewczyk, 48½ Washington Ave.; Perth Amboy, N. J.: F. Hawryliw, 703 State Street.

ФРАНЦУСЬКІ НАТЗИКИ НАКЛАДАЮТЬ КАРИ НА НАПАДЕНІ НІМЕЦЬКІ ГРОМАДИ

ДІССЕЛЬДОРФ, Німеччина, 2. марта. — Французська окупаційна влада в Рурщині видала наказ, що де станеться акт саботажу, а виновника годі буде найти, там вона наложить кару на цілу громаду.

Перший такий випадок стався нині в малій громаді Кеттвіг, де незвісні нині перетяли французькі телефонічні дроти. Французька окупаційна влада наложила на сю громаду кару в сумі 1,000,000 німецьких марок, а коли громада кари не зложила, арештувала її посадників.

Завтра Французи вишлють в сю громаді військо, щоби ходило від хати до хати і добивало карами зібрало цілу кару в сумі 1,000,000 марок.

В місті Бохум Французи наложили кару на громаду в сумі 35 мілионів марок за напад цивільного населення на французьких офіцирів.

Французське військо напало на касу божумської міської управи, забрало 35,000,000 марок і відійшло.

Сі кари на громади викликують ще більше розятрення німецького населення проти напасників.

СЕРЦЕ ІДЕ ЧЕРЕЗ РЕН, А РОЗУМ ЖДЕ ПЕРЕД РЕНОМ

ЛОНДОН, 2. марта. — Нині говорив в Ліверпулі британський міністер війни лорд Дербі.

Він говорив про теперішню ситуацію в Західній Европі і заявив, що голяться зовсім з поглядами усього британського кабінету, щоби не брати участи в поході Франції на Німеччину.

„Моє серце, казав він, іде разом з Французами через Рен, але мій розум остається по сьому боці Рену".

ФРАНЦІЯ ПОТРЕБУЄ 660,000-НОЇ АРМІЇ

ПАРИЖ, 2. марта. — Французький міністер війни Маджіно заявив, що Франція потребує 660,000-ної армії, щоб успішно обороняться перед Німеччиною.

ФРАНЦУЗИ КОНФІСКУЮТЬ ЗЕЛІЗНИЧІ ВОЗИ В РУРЩИНІ

ЕССЕН, Німеччина, 2. марта. — Французька окупаційна влада в Рурщині зачинає перешукувати всі захисти і забирати зелізничі вози і льокомотиви, які Німці перед Французами поховали.

Деякі вози були наладовані углем і стояли з льокомотивами готові до наглого виїзду в Німеччину. Машиністи мали наспіх передертись через французькі військові сторожі і дістатися з набором до Німеччини. Але Французи впору се викрили і не допустили до відїзду, а захопили поїзди для себе.

Досі вони сконфіскували найдених 233 льокомотиви і велику скількість зелізничих возів.

НАПАДЕНА НІМЕЧЧИНА ЩЕ ПЛАТИТЬ

БЕРЛІН, 2. марта. — Мимо того, що Німеччина здержала виплату „военних відшкодовань" Франції і Бельгії, вона ще дає платить другим алієнтам, як Італія, Сербія, Румунія, Греція і тим подібне.

Від початку сього року загалом всім алієнтам Німеччина ще заплатила добра на 285,000,000 німецьких марок в золоті.

НІМЦІ БОЯТЬСЯ, ЩО ФРАНЦІЯ ЗАБЕРЕ В НИХ ЦІННІ ТВОРИ ШТУКИ

БЕРЛІН, 2. марта. — Німці зжахнулись на вістку, що Франція зажадає, щоб Німеччина дала їй дорогоцінні твори штуки, які є вимецьких музеях і приватних домах, яко „военне відшкодованне" і зачинають призадумуватись, щоби всі найцінніші твори штуки поховати.

СПІР ЗА УКРАЇНСЬКЕ ДОБРО

ЛОНДОН, 2. марта. — Румунський міністер загранічних справ одержав ноту з Москви, яку підписав „український" премієр Раковський, і московський заступник міністра закордонних справ, Макс Літвінов, в якій сказано:

„Довідуємось, що якийсь Гасенко, котрий називає себе членом „Українського Народнього Уряду" (Петлюри), веде переговори з Румунією і сказав їй про якісь великі засоби російських военних матеріяль, які Україна забрала в Бессарабії в 1917 і 1918 році. Ми певні, що румунське правительство не хоче купити свого російського (!) майна від так званих представників контр-революційної групи. Всеодно ми звертаємо увагу румунського правительства, що коли дійшло до купна, то советське правительство Росії (!) вважати не його власністю".

МУССОЛІНІ ПРО РІВНОУПРАВНЕННЯ ЖЕНЩИН В ІТАЛІЇ

РИМ, 2. марта. — Італійський премієр Муссолині заявив, що він єзи признанем женщинам рівного виборчого права в Італії, але він вважає, що ще не прийшла пора на се.

АМЕРИКА ПРОТИ ГОЛОДОВОЇ БЛЬОКАДИ НІМЕЧЧИНИ

БЕРЛІН, 2. марта. — Тутешний американський амбасадор заявив, що Америка ніяк більше не позволить на голодову блокаду Німеччини. Якби Франція хотіла перевести таку блокаду, заявив амбасадор, то Америка сама приняла би на себе доставу воєнних до Німеччини.

НІМЕЦЬКО-РОСІЙСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР

БЕРЛІН, 2. марта. — Сюди вернувся російський торговельний комісар Борис Стомпяков, щоб відновити урядові переговори між Росією і Німеччиною у справі заключення довгочасового торговельного договору.

Сей договір дасть Німеччині першенство на торговельному ринку в Росії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: ПЕРЕДПЛАТА.
Single copy Three cents the copy. Поодиноке число три центи.
One year ..... $ 7.00 На рік ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75 На пів року ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00 На три місяці ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates. В Джерси Сіті і заграницею.
One year ..... $10.00 На рік $10.00
Six months ..... $ 5.00 На пів року ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75 На три місяці ..... $ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ГОЛОД НА УКРАЇНІ—УКРАЇНСЬКИЙ ХЛІБ ДЛЯ ЧУЖИХ.

З Великої України напливають далі страшні вісти про голод. Через втікачів, через американських та европейських подорожних, що заплили туди яко урядники ратункових комітетів, через купців та через других людий плинуть далі лячні вісти про мільони пудів недобору поживи, про мільони десятин недосіву, про мільони душ, голодуючих в сьому краю, що славився шпихліром Европи.

Рівночасно з тими вістками йде друга низка вісток, вісток, які на необачного читача мають робити враження, що Україна далі є краєм урожаю, що вона далі може прокормити не лишень себе, але й пів Европи, що вона й тепер під московською большевицькою владою в великій мірі сповняє свою велику услугу. Таке враження можна видвести з тих вісток, що так часто друкуються на сторінках агентських московських газет, вісток про мільони пудів пшениці, пересипуючоїся через шпихліри портів Одеси, Новоросійська, Риги, Лібави.

На перший погляд ока обі вісти зі собою суперечні. Здавалобся, що коли одна з них правдива, то друга мусить бути брехнею. Коли правдою є, що на Україні голод, то певно неправдою є, що Україна хлібом торгує з чужими краями: певно вона хліба не продає, коли на її просторі люди з голоду гинуть. Коли знов правдою було, що вона хлібом торгує, то певно в неї голоду вже нема: певно вона не післала хліба другим, коли сама не накормила всіх своїх дітий.

Так справді булобы тоді, колиб над Україною правила влада, якій дороге добро українського населення, себто влада, яка вийшла з волі українського люду, поставлена волею народа, та залежна від неї. Серед тих політичних обставин, однак, що тепер панують на Великій Україні, можливе й таке, про яке пишеться в обох згаданих вістках. Там можливе й таке, що уряд посилає з України хліб на заграничні ринки, хоча в краю населенне без хліба з голоду пропадає. Уряд, що видається себе за український, зложений весь з ріжних зайдів, насланих з Москви, яким, як не дороге самоперше власне черево, то дорога передовсім Московщина. Добробут українського населення їм байдуже. Наставлені Москвою, вони знають, що їх не скине населенне України, але комісарі з Москви, які їх наставовили. Вони знають, що їх наставлено нате, аби з України добро „викачівать" (випомповувати), не дбаючи, що Україна від сього може на смерть закровавитися. Вони знають, що їх пануванне залежить від московських панів, і тому українські комісарі на всі способи вислугуються Москві, рабуючи Україну не лишень зі зайвини, але й з припасів, конечно потрібних для власного прожитку. Вони здирають з України послідну сорочку та послідну пригорщу муки, щоби за неї опісля купити машину для московського мужика, або, що частійше, намисто для комісарської любаски.

Позбавлена самостійности Україна находиться під комісарським урядованнем в такім положенню, в якім вона була за царату: Вона далі безправною кольонією, позбавленою політичних прав нате, щоби наслані на її карк чиновники здирали її для своєї наживи; московський робочий народ, якому з того визиску України час від часу капне охлап з чиновничого стола, за охлап продав ідеали рівности та зносить спокійно гнет, який все таки й йому деяку користь приносить. Наняті за московські охлапи агенти, як колись за царських часів, так і нині за комісарських, голосять світови байки про вдоволених „хахлів" та туманять свій народ, що він живе в раю. На місце кличів про одну віру, одну владу та один народ, котрими туманили народ царські опричники в часи царя, комісарські опричники туманять нині український народ межинародним братерством пролетаріяту та заколисують його пісоньками про суспільну революцію, щоби він не поставав оборонятися проти нового насильства, нового здирства, нового закріпощення людини людиною.

Всеж таки не можна й новим здирцям України не признати певної заслуги супроти українського народа. Несвідомо, але все таки вони навчуть українського селянина цінити свою самостійність. Вони йому показують як на долоні, краще як се можна зробити тисячами книжок, що московська влада, з якої партії вона не булаби, все буде дбати лишень за свій найбідший інтерес, за свое пузо, та буде трактувати Україну як дійну корову. Своїми знущаннями та вигисками большевицькі комісарі зроблять більше для ідеї самостійної України, як зробила память на київську самостійну державу Володимира, думи про козацькі війни проти Ляшні, Турка та Москви, більше як недавна боротьба за самостійну українську державу. Своїми здирствами в імени межинародного братерства працюючих людий, в імени соціялізму, визначення народів та других великих кличів Москва власними руками поставила твердші основи під будову української самостійности, як могли поставити невсилуючою працею українські люди. На висліди сеї мимовільної московської прислуги лишень треба ждати слушного часу.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТІ ЧИТАННЕ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА—СЕ СИЛА — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ШПИНИК КНИЖОК "SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

З НІМЕЧЧИНИ.

Німецька марка за останних два тижні впали так низько, що тепер нашість польська марка має вищу вартість.

Коли ті дві валюти зіставити з собою, то покажеться, що нема тут потрібної економічної льогіки.

Маеток народу, його продуктивність, його сверга творча без порівнання вищі від маетку й продуктивности Польщі.

Польща не має такої сили фабрік, не має так богато й таких великих і культурних міст, добуток з польської ріли о порівнянно нищий від того, що добуває Німець зі свойого поля.

Низький ста німецької марки спричинює поітика, отсе питання, що буде з Німеччиною завтра? Чи Німці витрівають на тім становищу, яке заняв їх канцлер Куно, чи уступлять із нього і стануть шукати згоди з Францією, чи може врешті, спровокувані парискими імперіялістами, ступлять на шлях розпуки і будуть старатися спинити дальшу інвазію Французів зі збруєю у руці.

Колиб Куно скапітулював перед Поанкарє, тоді втративби тую симпатію, яку він тепер має серед широких кругів населення, вишими словами, прийшлиби до слова або крайні праві, або крайно ліві. А що атмосфера політична в Німеччині насичена пороюм, так не тяжко, щоб між обома скрайностями прийшло до зудару, з якого моглаб легко вивязатися гороханська війна.

Якою катастрофою булаби така війна для Німеччини й для Европи не тяжко вгадати. Вона велабся перше всього по великих, фабричних містах Німеччини, а це рівналося цілковитому банкрутьсту Німців.

Такий великий, культурний і працьовитий народ, як Німці можуть переболіти хвилеву втрату навіть такої фабричної країни як Ругебіт, але домашної війни воиниб не переболіли ніколи.

Колиж Куно схоче витривати на занятім тепер становищу супроти Франції, а закукурічений галійський когут дальше буде провокувати німецьке населенняж аж поки не викличе війни — то й тоді перспективи дуже не певні. Головно тому, що не знати, яке становище займалаб Англія і Америка.

Колиб Лондон і Вашингтон не мішалися до німецько-французького поєдинку, то ще можнаби думати сяк і так. У Французів більше і то куди більше озброєння, літаків і т. д., у Німців більше вояків і то добрих вояків. До того Німці боронилиб слушної справи, а Французам бракувалоби того. Отже,— хто зна як воно булоб. Не дармож говорили старинні Римляни, що вислід війни ніколи не є певний.

Та на тім не конець. Питання, що робилаб Росія? Колиб вона, на випадок німецько-французької війни обмежилася до ролі сторожа миру на сході і тримала в приличнім віддаленню Польщу й малу антанту, щоб вони не кинулися на Німців,— так цеб було ще добре. Але, колиб так, не дай Боже Лейбі Бронштайнови захотіося лаврів Наполеона з Петрограду і він пішов на поміч Німцям, так тая поміч моглаб бути подібною, до того як медвідь поміг пустельникови зігнати муху з чола. Кинув камінем і забив муху, але й голову пустельника розчерепив на двоє.

Отже, як кажу, ситуація політична неясна і тому мабуть німецька марка так дуже впала.

Але після кількох тижнів французької окупації виявилося, що Франція таким насильний і протизаконним способом не богато вдіє. Продукція вугля в долині Рури значно впала, залізниці не функціонують так справно, як під німецькою владою, робітники німецькі на кождім кроці виявляють своє крайне-невдоволення з приводу окупації, урядники не слухають французьких наїзників, бо вони хочуть остатися вірними своїй владі, до того й загранична ця не виявляе надто великого вдоволення політикою Пуанкаре, — одним словом шанси схиляються в бік канцлера Куна і німецька марка за останні дні знов трохи поправилася. Був час, коли за доляра давали 50.000 марок, нині він коштує вже тільки 33 тисячі.

Але ситуація все ще дуже неясна і мир або війна висять на волоску.

Річею Англії та Америки є наперти на Францію, щоб вона вгамувалася і перестала провокувати Німеччину.

Але вже й дотеперішна акція Франції відбилася дуже некорисно на економічнім житію Німців.

Ще ціни не є унормовані відповідно до доляра, а вже пара мужеських черевиків коштує 100.000 марок, а малий бохонець хліба без марок 2000 марок. Літра молока коштує в Берліні 800 марок, а за фунт масла платять до 8 тисяч!

Щож буде, коли купці унормують ціни відповідно до курсу доляра. Тоді хіба склени будуть мусіли замкнути свої двері, бо ніхто не буде вспілі платити таких високих цін.

Іншими словами — внутрішне положення Німеччини може стати причиною нової катастрофи, котру оминути можна тільки відповідним натиском на Францію, щоб вона змінила свою тактику.

Може це й станеться.

Б. Л.

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ І ПИСЬМЕННИКІВ У ВІДНІ

(Оригінальна допись „Свободи" з Відня).

В р. 1919 засновано у Відні товариство під назвою **„Союз українських журналістів і письменників".** Се товариство відограло важну ролю в життю у-української еміграції, а важно воно передовсім отсим, що помимо того, що політика Українців поплинула — на жаль — двома руслами, то всеж таки в отсім товаристві єдналися і єднаються робітники пера без огляду на се, з якої провінції походять і до яких партій належать. Не обійшлося і тут без терття і непорозумінь і се очевидно спинювало не-аби як діяльність товариства, але всеж таки воно перебуло щасливо ті еміграційні бурі в шклянці води ди і тепер забирається енергічно до нової роботи.

Найбільшою заслугою товариства є се, що воно дало почин і перевело в життє заложенне у Відни **„Вільного Українського Університету"** при чім — окрім голови Д-ра В. Кушніра, його заступника О. Олеся і пок. А. Хомика — причинилося не мало проф. Др. О. Коваленка, котрий ли надіявся на розвій сеї важної народної інституції на віденськім грунті завели, проф. Колесса при помочи проф. Д-р Дністрянського постарався о перенесенне сеї інституції до Праги, де при видатній помочи чеського уряду станула вона на дуже високім уровени і обіймає тепер вже більше як 20 професорів та доцентів.

Інтересно знати що видатки на університет піднає його істновання у Відни покрито головно стараннями пп. В. Кушніра, Олеся та пок. Хомика, при чім Олесь виїздив на застав своїх книжок 150.000 к. а Др. Кушнір виєднав у посла Н. У. Р. в Америці Ю. Бачинського запомогу у висоті 750 доларів. Одинаннє видавців (укр.) у Відни обіцяло вправді допомогу на справу університету але того приречення не додержало.

Важною функцією „Союза" було удільюванне пожичок своїм членам, котрі нераз знаходились на еміграції в дуже скрутнім положенню.

На ту ціль впливуло: від фінансового агента У. Н. Р. п. Супруна 50.00 а. корон, 1.000 нім. марок та 1.000 долярів. Суми ті а р. 1919 та 1920 мали еще велике валютове значенне. Уряд З. У. Н. Р. дав в сім часі на ту ціль рівнож 20.000 а. корон.

„Союз" міг иншим вислав на закономоги для письменників у Львові 25.000 корон, а для письменниці О. Кобилянської в часі її хороби 20.000 кр.

„Союз" дав почин до зредагованнія укр. енциклопедичного словаря, котру то роботу переняло пізнійше „Товариство прихильників освіти".

Секція „Союза" призначена для дискусійних і **літературних сходин** устроїла 53 сходин. Провід у ній вели Др. В. Старосольський а потім С. Черкасенко. Сходини ті мали звичайно дуже много учасників і причинялися незвичайно до піднесення умового життя еміграції. На сходини ті приходила звичайно і молодіж, котра з них не мало користала. **Популярними викладами** для робітників в товаристві „Єдність" займалася о-сібна секція під проводом пр. Слюсаренка.

Важним було се, що „Союз" зірвав з давною рутенською тактикою: „Овва! Що то нас обходить!" і старався через делегатів брати участь в чужих, покликаних зіздах.

Так на світовім конгресі преси в Празі заступали „Союз" отже і укр. націю голова Д-р Кушнір, його заступник О. Олесь, а дальше Сірий, Бочковський та Др. Домбчевський. Так як Французи і Бельгійці налялися на український народ а більшість конгресу станула по їх боці, то наші делегати примушені були полишити сей зіздь.

Були се безумовно наслідки невистарчаючої роботи наших пропагандних бюр.

На робітничім здвизі рухняків „Олімпіяди" в Празі (1921) заступав „Союз" проф. Кущак. (Була крім того делегація віденської рухняцької „Січи" зложена з 13 членів під проводом Д-ра Трильовського.

На світовім конгресі „Свобідної Думки" в Празі 1920 р. заступав „Союз" п. Бочковський, котрий веде його експозатуру в Празі. Експозитуру в Швайцарії веде п. Е. Бачинський, в Берліні Др. В. Левицький, а в Чернівцях п. Ю. Сербинюк.

Недавно відбулися у Відни чергові загальні збори „Союза".

Головою зістав вибраний О. Олесь, його заступником А. Жук; писарем І. Проць, касієром А. Крушельницький. Дальше увійшли до виділу: Др. Кушнір, Сірий, Др. Трильовський та Христюк та І. Коссак.

Заступниками виділових зістали: Баранів і Німчук.

Крім того вибрано Комісії: пожичкову Др. Кушнір і Сірий. Викадову: Др. Трильовський та Др. Кушнір. Бібліотечну: А. Жук, Др. Крушельницький та Др. Трильовський.

Новообраний виділ забирається енергічно до поширення діяльности „Союза": наймає особний льокаль та закладає бібліотеку, котрої брак дається на чужині дуже відчувати. Тому просимо отсим всі українські редакції в Америці як і всіх накладців, щоби звоили всі свої видання посилати на адресу: Ukrainischer Journalisten, u. Schriftstellerverban Zukanden A. Zak, Wien VIII. Lerchenfelderstrasse 79. Дуже пожадані також всі старші видання американські як **календарі**, статути, програми, старі річники часописий і т. ин. Не забуваймо, що у Відни такі культурні цінности є цілком свобідні від замахів чи то ляцьких, чи большевицьких, не так як в краю. Допомогти в грошех також треба посилати на поданому адресу.

Клим Обух.

УКРАЇНЦІ ЗБІГЦІ В НІМЕЧЧИНІ ПРОСЯТЬ О ПОМІЧ.

Хвальна Редакціє:—

Спілка бідних робітників-еміґрантів з бувших полонених України в Ландав (Німеччина), отсим має за шану прохати Хвальну Редакцію не відмовити надрукувати низше подану відозву і Вашу ласкаву до можливости висилати хоч один примірник своєї цінної часописи, тимчасово даром (для бібліотеки Спілки).

До Кращ Братів Українців в Америці.

Звертається Спілка бідних робітників-еміґрантів з бувших полонених України з Німеччини, до українців, котрі тепер перебувають в Німеччині і знаходяться в дуже тяжкому положенню, бо живе в Німеччині тепер дуже тяжке і до того з кождим днем ще гірше.

Щоб запобігти біді і хоч трохи допомогти та обполегшити положенне в зимі, робітники і бувші полонені зачинали допомогове товариство під назвою „Спілка бідних робітників-еміґрантів з бувших полонених України в Шпандав" і покладає надію, що Брати Українці закордоном прийдуть на поміч Спілці і тим відвернуть від Спілки голод, яке вже почало обхоплювати еміґрантів. Спілка сама старається про дещо засоби, щоб запобігти біді, бо серед еміґрантів є дуже богато з родинами і дрібними діточками, котрі майже голодують, бо батьки їх не мають стільки заробити, оскільки з кождим днем росте дорожнеча. Тому Спілка просить Кращ Братів, щоб вони прийшли на поміч.

Все, що Вам не потрібне як: одяг, черевики, білє, а також життєві запаси, ся висилайте негайно на адресу Спілки. Дальше, щоби зібрати деякі грошеві засоби, Спілка організувала у себе комісійно-посередницке бюро: приймає замовленя, а також бере на комісію товари продає, книжки в часописі старого краю і посередництво у відшукуванню родин та знайомих і доручуванне листів у Галичину, Чехословаччину, Німеччину, до окупованої Польщини і на Велику Україну.

Спілка зареєстрована німецьким урядом і для контролі своєї діяльности що три місяці буде подавати в закордонних часописях звіти та імена жертводавців.

Всі запити і жертви просимо посилати на адресу Спілки:

UKRAINSKA SPILKA,
fuer Herrn Sekretaer Maluegin in Spandau, Gartenstr. 3. Hth., Germany.
Шевченко, голова;
Дм. Кравчик, Р. Скорина, члени.
Олександер Малюгин, секретар

ФОНД НЕДОВЕРШЕНИЙ.

Довідуємося з Вашингтону, що Фонд Негайної Допомоги Рідному Краєви не довершений. До дня 28-го м. м. не дозбирано повної суми $30,000, а тільки $26,500. Значить, бракує ще $3,500, або трохи більше як 10% усього Фонду.

Хто винен?

Винні ті громади, котрі не зложили припадаючої на них суми.

Деякі громади зложили більше ніж на них припадало; богато з громад зложило припадаючу на них суму; але чимало не сповнило свого обовязку і не зложило припадаючої на них суми. Отимто й не зібрано усього Фонду в означеному часі.

Але се ще не значить, що американські Українці мають погодитися з невдачею і сим дати початок дальшим невдачам.

Ні, американські Українці повинні собі сказати, що жадної невдачі не приймають ані ніколи з нею не погодяться.

Правда, що в означеному часі Фонду не зібрано, але його можна перетягнути ще якийсь час поза означений час і таки добирати до повної суми та добитись повного успіху. Нехай невдача іде геть від нас, аж над води Висли. До українського народу, який бореться, належать тільки успіхи, які доведуть до побіди!

Ми можемо нарікати на поодинокі громади і на громадян, але мусимо зрозуміти, що тепер американські Українці обтяжені жертвами на поміч старому краєви більше як колинебудь. Різнорідних фондів і запомог є тепер десятки і сотки і на всі Українці дають. Кромі того помагають родинам в рідному краю і на еміграції в чужих краях в Европі. Через те все також тяжше їшла сим разом збірка на Фонд Негайної Допомоги Рідному Краєви. Се кождий розумний чоловік зрозуміє і пізнає, що тепер і збірку $30,000 тяжко було скоро перевести.

Але ще раз повторяємо, що на сім не вільно американським Українцям сього Фонду закінчити.

Ще треба короткий час попрацювати по громадах і по товариствах, а Фонд буде добираний. Сі громади, котрі вже сповнили свій обовязок, тепер не мають обовязку виконувати роботу за пізні громади. Вони самі тепер повинні направити свою славу. Але громади пильні будуть слідити їх роботу кождої днини. Вони будуть глядіти, як ті пізні громади вирівнються в праці з ними і трудом та жертвами направляють те, що спричинили недбалство. Бо за невдачі терпить весь загал; терплять і пильні громади, таксамо як і пізні.

Безперечно, що пильним громадам тепер більше залежить на успіху Фонду аніж пізним. Бо ведлава як паде на всіх, то паде на тих, що сповнили свій обовязок, невинно.

Длятого ті громади пильні свого не дарують. Вони готові ще додати до збірки, але при кінці громади недбалі, а окремо ще й ті найгірше недбалі, візьмуть на публичний суд у пресі.

В кождому разі слава американських Українців і постанова, що вони квітують з усякими невдачами, що так богато не потерпить, якщо вони хотяй трохи пізнійше але таки зложать приречену суму $30,000 на Фонд Негайної Допомоги Рідному Краєви.

Ще десяту часть тої суми, яку вже зложено на Фонд, і він буде довершений до повної суми $30,000.

Тільки нехай пізні громади пробудяться і прискорять ходу, а дбалівійші нехай їх підохотять і від себе ще додадуть, — а прийде знова побіда українська для справи української.

І тоді Українці американські знати-муть, що в них лише успіх може мати місце і сим будуть світити приміром своїм братам в других краях і в краю рідному.

ВРАЖІННЯ З КОНЦЕРТУ У. Н. ХОРУ В СКРЕНТОНІ, ПА.

Дня 27-го січня с. р. мали скрентонські Українці нагоду почути другий раз рідну пісню, викінчену в найдрібніших відтінях українськими соловіями.

Простора галя була виповнена по береги. На концерт прибуло богато Українців, але вони губились серед величезного числа Американців, які ждали початку концерту з певного розрахунку з перевозу і непевностю, чи не школа буде трудитись на якусь там незнану досі українську пісню.

Але коли на сцені вказалися співаки в гарних українських костюмах, сейчас топився хлопець, усувалась непевність, а бумбилось цікаве ожиданне.

Поплили перші тихі-тихесенькі тони і понеслись невисказаним чаром понад здивованою публиков. На салі запанувала глибока тишина. Українці линули на тремтячих крилах любої пісні до рідної землі і гляділи на її красу і на її горе. В душі оживала туга за утраченим щастем, а в серці кріпшала любов до поневоленої Вітчини і воскресала надія на красшу будучність. Почуванне невисказаного щастя наповнювало наболілу українську грудь.

А Американці вслухувались із захопленнем чарам української пісні. Такої ніжної, гарної і до глибини душі зворушуючої пісні вони ще не чули. Тому дувалися красою нашої пісні з найвищим признанням вислювлялись про її ідеальне виконанне, із захопленнем гляділи на геніяльного диригента, професора Кошиця, та подивляли незвичайні їм досі український нарід, якого душа богата в такі скарби пісні і краси. І не говорили голосно навіть на лавах, ищ півголосом, бо боялися сполошити цей поважний, святочний настрій, бо душею ще вслухувалися в завмираючі, солодко-тужні тони райської пісні.

Городостю наповнювалося серце Українця, коли бачив, з якою пошаною схиляють культурні Американці свої голови перед українською культурою, перед українською душею. Але рівночасно і нестримний біль шарпав душу, коли дальшого поведенне деяких з нашої інтелігенції пічадс виконуванню концерту. Прикро було глядіти, як професор Кошиць не зачинав співу, але ждав, аж розбалакена публика успокоїться. Та вже правдивий встид паливби лице, як підчас співу один то другий „інтелігентний" Американець вставав поволоки і голосно бавив веселими жартами свою гарну сусіду. Так і хотілося сказати, що вони мабуть не туди зайшли, куди їм бажалось. Але що-ж? Вони „інтелігенти", ім все можна...

І концерт скінчився. Цілий вечір чарувала українська пісня всіх, хто її слухав. Сміялась веселим журчанням гірських потоків; викликувала ледви чутним подувом вітру; плакала горючими сльозами недолі; та будила віру, що встане Воля України.

А перемучені надмірною працею співаки поїхали дальше голосити світови про невмиручість, силу і красу душі українського народу. Це правдиві каменярі, які кують золотий вінець на голову вільної України.

Іван Щука.

ПОДЯКА І ПОСВІДКА.

Український Жіночий Комітет допомоги жінкам і дітям інтернованих та вбитих в Ч. С. Р. складає отсим горячу подяку Високовпов. Пану Емілії Стрітчинській за щедру допомогу в сумі 4000 чк. призначену на цілі української вишивної роботи.

Прага, дня 12. лютого 1923.

Олена Левицька голова,
Марія Яремова, касієрка.

В імени Управи Комітету дякую Хвальній Редакції за зроблену нам послугу.

Марія Яремова, касієрка.

ЧИМ ПОЯСНИТИ?

Чим пояснити факт, що декотрі Українці добре заробляють та мають успіх в житю, а другі не знають сего. Люди знаючі англійську мову мають лішій успіх як ті, що не знають його. В Америці все залежить від знання англійського языка. Після нашої легкої системи. Ви навчитесь його протягом 3 місяців почтою. Пробна лекція і подробности висилаємо за 10 цит. гріш. або марками, можна і канадійські. Адресуйте:

First American Preparatory School, Dept. 46, 525 W. 47th St., New York, N. Y. (1)

ЗВІТ ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІЖИ В НЮ ЙОРКУ

з пересланої підмоги українським студентам в Європі за січень, 1923,

ПОМІЧ ВІД ОПІКУНІВ:

Імя Опікуна	Ч. Студента	
Громада в Міннеаполіс, Мінн.	25, 117, 199, 254, 275, 311, 328	$40.00
Укр. Парохія в Пітсбург, Па.	108	5.00
Ліга Горожан в Пітсбург, Па.	256	5.00
Запорожська Січ в Ню Йорку, Н. Й.	19	5.00
Тов. Зоря в Ню Йорку, Н. Й.	49	5.00
о. Олекса Пристай, Карнегі, Па.	259 і 260	10.00
Бр. св. Петра і Павла, Карнегі, Па.	78	5.00
Василь Клемінський, Нью Йорк	15 і 38	10.00
Іван Шкварок, Шікаго, Ілл.	305	5.00
Ліга Горожан в Нью Йорку, Н. Й.	192	5.00
о. Йосиф Дженджера, Байон, Н. Дж.	107	5.00
Парохія Сов. св. Духа в Брукліні, Н. Й.	102	5.00
Комітет 5-ох в Брукліні, Н. Й.	46	5.00
Громада в Вілімантик, Конн.	3	5.00
Анна Зборівська, Орейндж, Нj Дж.	101	10.00
Разом		$125.00

ПОМІЧ З ФОНДУ ЗАГАЛЬНОГО:

Тов. Запорожська Січ, від. 234 У. Н. С. в Елізабет, Н. Дж., чистий дохід з підприємства	$77.00
Запорожська Січ, від. 75 У. Н. С. в Діаровіт, Міш.	20.00
Бр. св. Петра і Павла, від. 40 У. Н. С. в Ірі, Па.	7.00
Семен Конко, Нью Йорк, Н. Й.	2.00
Іван Матлай, Нью Йорк, Н. Й.	1.40
Юрій Сидор, Нью Йорк, Н. Й.	1.00
Уставлення з попереднього Звіту	2.50
Разом	$110.50

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Поміч Опікунів вибраним студентам	$125.00
Поміч з Загального Фонду Допомоги Укр. Студентам	110.50
Разом	$235.50
Вислано до Централі Допомоги Укр. Студ. ЦЕДУС, Прага	$85.00
Вислано до Спілки Укр. Студентів в Німеччині, Берлін	55.00
Вислано до Тов. Хрихильників Освіти, Відень	95.00 $235.00
Остало в Місцевій Касі Тов. Української Молодіжи, Фонд Загальний	0.50

Виказані суми є вислані в цілости у призначені місця так як кошта пересилок оплачує Тов. Української Молодіжи з фонду власного.

Кождого місяця при нагоді проголошування звіту маємо честь звернути увагу української суспільности в Злучених Державах на прикладну офіярність Громад, Товариств а то й поодинокох жертволюбних осіб. Дякуємо мило нам підчеркнути жертву Тов. Запорожської Січи, від. 234 У. Н. Союза в Елізабет, Н. Дж. І ми певні, що так тую більшу з кождо хочби найменшу жертву на поміч українському студентству, пильно слідить і з найбільшою вдякою приймає наша многонадійна студіюча молодь.

Дуже сумним фактом є, що геройської зусилля так зі сторони галицького українського студентства як і виснаженої війною а опісля ляцькою окупацією, української галицької суспільности, в удержанню Українського Університету у Львові, доси не знайшли у нас американських Українців, належної піддержки. Причини того єще сумнійші. Уважаючи однак недоцільним розводитися над цим сумним станом так важної справи і бажаючи поспішити з як найскорійшою допомогою, сміємо лишень заявити, що акцію допомоги галицькому українському студентству перебирає Товариство Української Молодіжи в Нью Йорку, безпосередньо від галицького студентства і укр. університету а то від Української Краевої Студентської Ради Західних Земель України у Львові, надіючись повности її при власній помочи укр. преси і всеї української суспільности в Злучених Державах, так як досі, совісно і безкористовно та по можности сил.

Тому просимо: **ПОМОЖІТЬ!**

Понад 5.000 українських студентів, пережавко політичних емігрантів з обох боків Збруча опинилися за границею, на чужих університетах, однак велика часть лишилась дома, щоби останками сил охороняти прав до батьківщини, щоб піддержати обезсилений нарід. **ПОМОЖІТЬ!**

Дальші жертви і посилки проситься виписувати і слати на адресу:

UKRAINIAN YOUNG MEN & WOMEN'S ASS'N,
30 E. 7th Street, - - - - New York, N. Y.

ЗА ТОВ. УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІЖИ В НЮ ЙОРКУ:
Б. О. Каштанюк, голова; **В. Савіцький,** місто-голова; **Ольга Кирчівна,** касіерка; **Д. Сіроцький, О. Коцко і В. Попович,** секретарі.

ОДИНОКИЙ І ПОСЛІДНИЙ КОНЦЕРТ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ХОРУ У ФИЛАДЕЛФІЇ

— відбудеться —

В ЧЕТВЕР, ДНЯ 8-ГО МАРТА С. Р.

о годині 8.15 вечером

в салі АКЕДЕМІ ОФ МУЗИК, при Савт Брод і Локост Стрітс.

Тикети вже тепер до набуття у Евгена Якубовича, 817 Норт Франклин Ст. Кромі того: у п. Т. Грицея, 329 Савт 4-та уд., а в Честер у п. Якима Рогача, 3133 Вест 3-та улиця.

Ціна тикетів: по 75 цент., $1.00, $1.50, $2.00 і $2.50, кромі военного податку.

ПОЗІР! BRIDGEPORT, CONN. І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

Отсим повідомляємо, що

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ХОР

завитає до нас та дасть

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

В ВІВТОРОК, ДНЯ 13-ГО МАРТА Б. Р.

В PARK THEATRE.

Початок о годині 8-мій вечером.

Бріджпортські українці! Незабудьте що се одинока для нас нагода почути своїх дорогих співаків знад Дніпра. Нехай-же не бракне з нас нікого на сім народнім святі. Приходіть всі як один! Тикети на концерт можна набувати у Park Theatre, Steiner Piano Co., 915 Main St., і Brunswick Graphophone Co., pir Broad St. і Fairfield Ave. 50,2,3,5,8

Phone: Market 24—62.

ДР. ВОЛОДИМИР КОВАЛЬ

УКРАЇНЕЦЬ ЛІКАР

ОТВОРИВ СВОЮ КАНЦЕЛЯРІЮ ПІД ЧИСЛОМ

963 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

Години урядові: від 9. до 11. рано; від 6. до 8 вечер. В неділі і свята від 10. до 1. пополудні

ПРОМОВА БОГДАНА ЛЕПКОГО

НА РОКОВИНАХ ПРОГОЛОШЕННЯ САМОСТІЙНОЇ УКРАЇНИ, СВЯТКОВАНИХ У БЕРЛІНІ ДНЯ 28. СІЧНЯ, 1923 Р.

Важке завдання припало мені нині і може ніколи уста мої не почували себе так безрадними і так безсильними як нині.

Маю бо ними висказати найбільшу радість і доторкнутися найбільш болючої рани на нашім народнім організмі.

Радість, що пять літ тому назад задумевна мрія дідів і батьків наших перемінялася в дійсність. Центральна Рада проголосила маніфест, силою котрого український народ, довго гноблений катами, скинув соромне ярмо і став вольним, самостійним, державним народом. Чуете? Пять літ тому були ми вольні, як за часів батька Богдана! Так само радісно грали дзвони на Софії, так само вольно маяли золото-блакитні прапори, так само завзяттем горіли очи хоробрих лицарів наших, так само щире обіймали ми друг друга і віталися себе найкращими в світі словами: ми вольні! вольні!

А смуток мають висказати уста мої, що ми той волі не могли, чи не вміли зберечи й пошанувати і що ми нині знов волочимо за собою кайдани.

Чуете розпучливі голоси братів і сестер наших, що з голоду конають, чуете зітхання з поза грубих мурів вязниць і з поза грат таборів, чуете безрадні шепоти еміґрації нашої, тих бездомних і безприютних скитальців? — Це Україна в неволі!

Якже мені тії верхи радости і ті бездонні глибини горя звести до одного спокійного плеса? Це, що ми тут принесли з собою, тая радість, біль, злість, помста і наруга — це розгуканий океан понад котрим біла чайка невтишимої туги кигоче.

Якже мені цей образ спокійно малювати, коли я не чужий, я вам і ви мої, мене радує радість ваша і болить ваш біль, радість і біль України.

Не жадайтеж від мене історичного представлення незабутної днини 22. січня 1918 року. Не жадайте критики дівчів і партій, не робіть мене суддею над добрими і злими. Я ним не можу і не хочу бути, бо я слухаю голосу серця, бо я слухаю совісти, котра мені щось другого говорить. Вона приказує мені не доливати оливи до огня, не роздрапувати надто свіжих ран, бо всі ми грішні, бо хіба в тих найменьших руки білі як сніг.

Серце каже мені, що неоден з нас вже і без того гірко спокутував свої гріхи супроти слави і волі — пороx ставити його на позорище народне і кричати: распни! распни!

Болючу школу перейшли ми, браття і сестри, і мабуть навчилися багато. Мабуть знаємо, до чого доводить сварня і незгода, партійна распря і хоробливе бажання вдади. МАБУТЬ РОЗУМІЄМО НИНІ, ЩО ЗНАЧИТЬ ОДНОДУШНО І ОДНОСЕРДНО СТАТИ ЗА ВОЛЮ І ДОБРО НАРОДУ, ЗА ЙОГО ВЛАСНУ ХАТУ, ЗА ДЕРЖАВНІСТЬ.

Краще вдармося в груди і похилім голови низько перед керавними тінями всіх тих, що за волю рідного нашого краю, хоробро боролися і славно померли. Ім легіон — відомих і не відомих героїв.

Згадаймо й тих, що перетрівали бій, і хоч знеможені тяжко прапора самостійної України не хиляють до долу.

Згадаймо весь наш працюючий народ, що рук не опускає, що кріпко держиться рідної землі і рідної ідеї, він та опока на якій буде збудований наш національний Стон.

А для себе оставмо віру і надію, що ні одна слезина, ні одна крапелина крови не піде на марно, що на них, мов на добре справленій ниві зродиться і розівється на диво чудовий цвіт нашої народньої волі, нашої державної самостійности.

Браття і сестри! ХТО БАЧИВ І ХТО ПЕРЕЖИВ ДЕНЬ 22. СІЧНЯ 1918 РОКУ, ЦЕЙ РАБОМ НЕ БУДЕ ВО ВІКИ. Він те почуття волі передасть дітям своїм і як не ми так діти наші діждуться таки єдиної і вольної самостійної України.

„Нема таких кайдан,
Щоб люд скувать,
Наш дім, наш храм, наш лан —
Не дать! Не дать!"

ВІЧЕ В НЮ ЙОРКУ В СПРАВІ ЗАКІНЧЕННЯ НЕГАЙНОЇ ПОМОЧИ

Дня 25-го лютого, як звичайно о годині 3-тій по полудни, в салі „Народного Дому" в Нью Йорку відбулось віче, скликане нюйоркською Лігою американських Горожан Українського Роду. Голова Ліги Горожан С. Дембіцький, отвориючи віче, пояснив присутним ціль його, та згадав про невдале з минувшої неділі, скликане „бевіменими". Заразом взвав присутних до вибрання президії віча. Присутні однак висловили йому довіря управі Ліги Горожан і перепровадження віча оставили її голові.

Запрошений на референта п. О. Ревюк, в своїй поверх двох годинній промові, представив політичне положеннє українського народу так супроти Поляків, як і большевиків, як рівнож схарактеризував руйнуючу роботу революціонерів, що, розбиваючи єдиний фронт, тим самим бесідник взвав присутних не опускати надії на визволенне, стати з помочию, складаючи жертви яко Негайну Поміч. Присутні зложили сейчас висше 330 долярів на Негайну Поміч.

Хочеться замітити, що між присутними знаходились також і „безіменні" і „червоні", але ні один з них не мав відваги стати на ноги та говорити.

Сим поважним і успішним вічем Ліга Горожан показала, що загал нюйоркських Українців, йдучи за її покликом; підпирає її ціли не хоче знати тих, що розбивають народну єдність.

Честь і слава нюйоркським Українцям, що стоять твердо при переконанню, що в злуці сила. Честь їм і за се, що вміють гонити від себе всяких кириничків. Віче дало доказ зрілости і сили одного фронту.

Вічевики вдоволені розійшлися домів, а старокрая боротьба дістала помич 330 долярів.

П. С.

NEW HAVEN, CONN.

Агафія Бундзяк на зборах дня 25. лютого зібрала жертву для вдови по бл. п. Кирило Крися. Зложили: П. Сойка, п. Зборовська, М. Корж і М. Гуцяк по 50 цент.; А. Чайковська, А. Книковська, М. Запаранюк, М. Березінюй, С. Марценюк, П. Федишин, Я. Шпенц, П. Смолій, К. Гузар, К. Ронко і Н. Мушка по 25 цент.; М. Ружила 20 цент.; М. Пивоварчук; Р. Крамар, М. Довгий, Н. Українець і Ф. Найда по 10 цент.; Р. Ружевський 5 цент.; А. Бундзяк доложила $4.50. Разом $10.00.

ЯК ДБАЮТЬ ПРО ДОВЕРШЕННЄ ФОНДУ НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ?

1. МАРІЯ БІЛИК, кошова 19. Сотні Січової Організації в Шикаго, Ілл.: — **При забаві, яку устроїли Січовички 19. сотні Січової Організації в Шикаго, ілл., не забуто теж і на оборону рідного краю. Вважаючи, що недоверше збірки Фонду Негайної Допомоги покрило би американських Українців великим сромом, перевели ми при забаві збірку на доверше Фонду, яка принесла пятьдесять долярів, котрі отсим залучаю. Також пересилаю 25 долярів, які зібрав на тусаму ціль п. Кирило Падяк.**

Тішімось, коли раз-враз читаємо, що наше жіноцтво в Америці пробудилось і бере тепер таку живу участь в народній роботі.

2. ВОЛОДИМИР ШАФРАН, ученик української школи ім. св. о. Николая в Пасейку, Н. Дж.: — **Ми діти III. і IV. класи української школи в Пасейку зложили на Негайну Поміч Рідному Краєви 13,55 долярів. На що збираються гроші, про то чули ми дома і в нашій школі і розважили, що і нам українським дітям, треба дати поміч нашим братам і сестрам в старім краю. Ми зложили стільки, на кілько нас стати і дуже нам жаль, що не всі Українці в Америці причиняються до визволення нашого краю. Ми не тільки повинні гарно співати „Ще не вмерла Україна", але старатися також бути добрими Українцями і давати жертви на то, щоби прогнати Ляхів та виборати Незалежну Україну.**

Просимо виставити окремий бонд для хлопців, а окремий для дівчат, а імена поместити в українських часописях, які ми також читаємо.

3. СТЕФАН ЗАМОРА, Йорквил, Н. Й.: — Перед кількома місяцями оповіся я, що дам пять долярів тому, хто вкаже мені добру місцевість для заложення склепу. Богато Українців дало мені щирі поради, а з листів бачу, що не жадають навіть нагороди. Покищо не можу взятися ще до бизнесу; зате тих пять долярів складаю на Негайну Допомогу. Ціль, на яку складаю тих пять долярів, так важна, що всі інтересовані будуть з мого поведення вповні задоволені.

4. САВА ГИРЧИЦЯ, з Вестгептону, Н. И.: — **Бог мені свідком, що біда коло мене, бо через цілу зиму не робив, а фамілія велика і є кому дати їсти. Коликж знова читаю, що вже кінчите збірку, то якось ніяково мені, аби і мого імени не було між кругими чесними людьми, що дбають про визволенне нашого рідного краю. Розкрутив я пару долярів і що можу, то посилаю. Дай, Боже, прожити хоч на старі літа на своїй землі.**

5. ГРИГОРІЙ ЧОПОЙДАЛО, із Савт Бруклина, Н. Й.: — **Яко Українець і горожанин З. Уг Нг Р. сповняю свій обовязок і посилаю свою лепту на Фонд Негайної Допомоги. Притім доношу Вам, що мешкаю на Савт Бруклині, де є богато Українців, але якось їх імен не бачу в списах жертводавців. Аж вірити не хочеться, аби в такій тяжкій хвилі могли ще бути такі Українці, що не відчували би болю своїх рідних братів.**

6 МИХАЙЛО ЛУЦИК, з Ню Йорку, Н. Й.: — **Одно хотів би я почути, а то, щоби за моїх пять долярів пішов хоч оден Лях на другий світ, значить в то місце, яке вони для нас готують. А ще більша була би для мене втіха, як би та куля трафила того Ляшка, що з мене в старім краю тамтого року в моїй власній хаті шуси (чоботи) стягнув, та якого я ще мусів до другого міста відвезти, бо злодій не хотів іти пішки.**

Жертви на Негайну Допомогу належить слати до:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA,
411 Southern Building, Washington, D. C.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

ПЛАСТУН.

Оповіданнє з життя запорожських збігців.

(21)

Випалили оба на раз. Кинули випалені рушниці і кождий скочив до другої пари сусідних бійницях. Випалили з сих рушниць, ішли до дальших.

Перед баштою лежали неповорушно дві драбини і чотири трупи. Чотири москалі качалися в траві, один рачкував в сторону хати отамана. Проч вітер ліг аж на другий кінець полянки. Голима став набивати рушниці, Чверда дивився крізь бійницю.

— Погано! — шепнув, приступивши до Голими. — Устають мозділ. Баштa не видержить.

Голима усміхнувся.

— Пусте!

— Мозділ пусте?! Башту зруйнують. Як мають бомби, підпалять.

— Пусте! Сей мозділ ми знайшли в московській стації і привезли сюди.

— Собі на біду!

— Але разом з тим мозділем ми привезли тільки одну бомбу. Гримнуть раз і на тім буде кінець.

Голима глянув крізь бійницю.

— Втікаймо на долину, там безпечнійше.

Оба зійшли на долину.

— Як почуєте сильний гук, — Голима промовив до Ганни, — то не тривожтеся, бо то буде лиш проба і на тій пробі скінчиться.

Ледви промовив, гукнуло раз і другий; раз коло разу, неначе одночасно. Ціла башта затрусилася. То раз гукнуло, глухо, але сильно, неначе гарматний стріл на полянці, коли випалили з мозділя, в друге над їх головами, коли в баштi експлодувала бомба.

— Башта завалилася! — крикнула Ганна.

Голима розсміявся.

— В якій же хаті ви сидите, безпечно, як у Бога за пазухою, коли башта завалилася? — спитав.

Чверда взяв коновку з водою і пішов на гору.

— Може від бомби що зайнилося, сказав Голима. — Треба й мені з водою на гору.

— Не треба! — крикнув з гори Чверда. — Лише на самій горі вибило одну бальку, котру можна назад засунути. І в середині проломило одну поперечину, впрочім не конче потрібну... Москалі розмітують до решти курінь. Знов будуть підкурювати нас.

Москалі справді стали носити очерет зі стріхи куріня, бальки і дошки. Але все те несли в ліс, поза башту.

За баштою ліс, — сказав Голима. — Звідтам зекше підступити під баштy. Але й се ім не поможе, бо між баштою і лісом тілько чистого поля, що живий жаден не добереся до башти. Москалів спосібних до бою лишилося тілько одинайцять. З трема Татарами є їх чотирнайцять. Ми, під охоронною башторою їх стін, більша сила, між вони.

— Коликж бо вони не дурні, — сказав Чверда. — Дивіть, що роблять.

Голима глянув крізь бійницю. Кілька кроків від башти лежав сніп очерету.

— Ти чому не стріляв і дав аж сюди занести паливо? — спитав Голима.

— Стріляйте ви! Ну, чому не стрілили.

Біля того снопа впав другий сніп.

За грубим деревом стоїв якийсь дужий москаль і метав снопи очерету, довлю, кусні дерева. Одна ломака впала аж під стіною башти.

— Добрий спосіб, — сказав Голима. — Нема що казати, добрий спосіб. Аж тепер прикшкарять нас.

Ще далеко до того, — потішався Чверда. — Щоби просторонь між баштою і лісом виповнити паливом, треба пару днів оттак метати.

— Я гадаю, що тій живий метавці буде мож з даху розторощити рами. — Ідy на гору.

Голима пішов, але за хвилю вернув назад.

— В лісі вже не бачу нікого, — сказав. — Чи побачивши мене злякалися і втікли? Але я не показувався ім; не могли бачити мене.

— Щось мусіло між ними статися, — відповів Чверда. — Вже не були на горі, як той, що стоїв за деревом, перестав метати і щез. Тепер вже мабуть нема нікого в тім лісі.

Голима глянув у бійницю по другім боці башти.

— І на полянці нема нікого. Піду я на дах, може звідтам побачу що.

Голима знов поліз на гору, але ще скорше зійшов. Майже злетів.

— Є корабель! Є Бобренко! — крикнув. — Проплив попри остров цілу розтоку просто башти і скрутив у поперечну.

— Ви бачили Бобренка? — спитала Гина.

— Не бачив. Нікого не бачив. Корабель плив гнаний вітром. Стерном кермувала якась невидима рука, мабуть мотузами зпід помосту, бо на помості не було нікого.

— Москалі мабуть заздріли корабель і тому цезли, — сказав Чверда. — Бобренка, чи когось там, треба перестерегти, щоби не впав в засідку. Стріляймо! Раз-у-раз стріляймо!

— Стріляймо, але не звідси в божі вікна, — сказав Голима, приступаючи до дверий. — Москалів тепер тут нема. Безпечно побігли обсадити затон, щоби Бобренка привітати так, як були привитали отамана. Бери, Чвердо, мушкет і кинджал. Підемо взяти Москалів у два огні. Ви, Ганно, запріться.

Коли Чверда зійшов з мушкетом, Голима став відсувати засуви. Відхилив обережно двері, і не бачучи перед баштою нікого, висунувся на поріг. Чверда висунувся за ним. Ганна приперла двері і засунула засуву. Друга вилетіла їй з руки, бо саме в тій хвилі гримнула гармата. Стояла мов замороча, ждучи, чи башта не валиться на її голову.

— Голима казав, що була тілько одна бомба... Добре, що не тріщали... Що бомба омилила башту.

В тій хвили перед баштою гукнули дві рушниці.

Полізла скоро на гору і приступила до бійниці. Побачила гуртом Москалів без зброї і зброєних козаків. Що там діялося не розуміла, але бачила, що вже не були. На боці стояли і живо розмовляли московський офіцир і Аслан-мурза. Кількадесять кроків перед баштою стояли спокійно Голима і Чверда, набиваючи рушниці. Кільканазнають кроків перед ними лежали в крови два москалі. Здогадалася, що то жертви рушниць Голими і Чверди, бо послідні два стріли гукнули були недалеко башти.

— Що таке сталося? — крикнула крізь бійницю.

— Мир! — відповів Голима.

— Москалі здалися.

Голима і його товариш пустилися повільним кроком до Аслана, котрий ще розмовляв з московським офіцером. Аслан лишив офіцира і пристунив до них.

— Хто окрім вас спасся? — спитав мурза.

— Ганна і її батько, — відповів Голима. — Але вин вмирає. Лежить в баштi... То ти спровадив поміч?

— Коли ми розстялися, я пустився до острова від півночи. Тоді Ганна сиділа на даху башти і заздріла мене. З її знаків я вимірkував, що на острові якийсь ворог. Але я вже знав, що з московської стації військо кудись відійшло, отже я здогадався, що то вони сей ворог. Я зараз вирнув на місце, де ми подишили були Горбея. Але його вже не було там. Я завернув назад і почув сальву. Хвилю я не міг рішитися, що мені діяти. „Як Горбей здолів ворога", думав я, „то я йому там непотрібний, бо вінав в ворожі руки або погиб, то потрібна більша поміч, або всім, або бодай тим, що дуже боронять в башті." Я негайно пустився до Очакова. Там забрав пару моїх хлопців, які були під рукою і сюди. Вітер був добрий, отже ми скоро плили. На кораблі маю мозділ. Мені треба було всіх Москалів звабити до купи, під мозділя. Отже ми нарошно двічи окружили остров, щоби москалі побачили нас і в засідці устроїли на нас засідку, так як засіли були на Горбея. Щоби нам не шкодили їх рушниці, коли би остріювали корабель, ми всі сиділи під помостом. Бобренко кермував з відтам дивами.

(Дальше буде).

РОДИМЦІ! ПОЗІР!

Єсли задумуєте купити добру фарму в урожайних і веселих околицях де є досить українських фармерів других Славянів, то пишіть до мене по информації, котрі дістанете задармо й зі свобідні Bounville якщо досягнеш добрі фарми, котрі можна купити по гарній ціні вправі від власителя. Прошу писати до:— 52-3

WASYL SYNIUK,
45 Post Street, Boonville, N. Y.

ФАРМА НА ПРОДАЖ.

Фарма 62 акри, 45 акрів орної землі, решта ліс і пасовисько, дім з 8 кімнат, стодола, курники і другі забудування, 2 корови, кінь, 100 курей, сіно, машинерія, 2 милі до міста. Ціна за все $1900, готівкою $700.

По причині слабости, мусить продатися фарма 122 акрів доброї землі, великий ліс, великий сад, дім з 10 кімнат, стодола, сайло, великі курники і другі забудування, 12 корів, 2 коні, 200 курей, 3 милі до великого міста, близько цементівлі доброї. Ціна за все $4.500, готівкою $2.000. Голосіться до:

PETER OWDY, 194 Avenue A,
близько 12-ої улиці, New York City.

ROYAL MAIL
„Подорож вигоди"
ДО ЕВРОПИ

Одно класові кораблі з кабінами. Сівінний „О" корабель на лінії **"Orduna"** переробляні на одно класові і третої кляси кабіни кораблі дають надзвичайну вигоду до Гамбурга. Найнижча ціна II. класи $130 і приспіше Ціни III. класи $103.50

Два гарні нові кораблі **"Orca"** і **"Orio"** мають 1, 2 і 3-тю класу пічуть відїздити до Европи на весь.

THE ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.

Sanderson & Son, Inc., Agents
26 Broadway, N. Y. або місцеві агенти

ПУБЛИЧНА ВИПРОДАЖ

Мя закупили 122.000 пар Американського Армій Mason-z черевики, розміри від 5½ до 12. Се є ліпша взувачка яка остала у одного з найбільших державних контрактора.

Черевики гарантовані сто процент правдива шкіра, барва темно дубова, недопускаючі води ні болота. Правдива ціна сих черевиків є $6.00, тому однак що закуплено весь товар, ми можемо продавати їх публиці по **$2.95.**

Приславте правдивий розмір (**саіз**). Заплатите почтареви при відборі або пришліть мони ордер. Коли черевики не є ті, що представляємо, а охотою зверненo гроші на жадание.

NATIONAL BAY STATE SHOE COMPANY,
295 BROADWAY,
NEW YORK, N. Y.

Нотаріуш, шифкарти, справи старокраєві найскорше, найтаньше полагоджує Нотаріальна Контора
T. J. HRYCEY CO.,
329 S. 4th Street,
PHILADELPHIA, PA.

КИШЕНЬКОВИЙ КАЛЄНДАР
НА 1923 РІК

злаженний і виданий Українцями в Німечині, можна дістати в „Свободі".
Ціна за пришлнє з пересилкою 15 н.

Зміст цього календарика (80 сторінок дрібного друку) є дуже интересний і для кождого Українця цінний Ось він:

Календарська частина: Календар. Що є таке календар? Лютинські свята. Пубдинні свята. Національний календар. Український історичний календар.

Літерат.-наукова інф. частина: Н. М. З найновішої історії України. Дещо про мову. Спис тогочасних українських письменників. Український письменник. Дещо про воду, склад повітря. Слова великих людей. Чи знаєте Ви? Поради для кінематень. Важнійші підручники по українознавству.

Статистична частина: Великість круження планет. Вода і суша на цілій землі. Про океани. Найбільші озера в світі. Найбільші ріки в світі. Довжина українських рік. Раси. Важнійші мови світа. Населення в світі. Найбільші міста в світі. Головні держави світа. Нові держави в Европі на основі мир. договорів.

Короткий пояснінь по Ст. Краю: Банки. Бібліотеки, музеї. Важнійші українознавчі. Допомогові товариства Кшиваїді. Спілки торговельно-промислові. Українські часописі.

Міри і ваги уживані в Америці: Порівнуюча таблиця степеня Нельзія, Реомюра і Фаренгайта. Процентова таблиця. Нормальний папір. Як адресувати конверти. Золоті слова. Рижне.

Замовлення і належність чи готівкою, чи почтовими марками (найкращі почти 3-центові Держави) належить висилати на адресу

„СВОБОДА",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"!

ВАСИЛЬ І МАРІЯ КУЗИКА
Українські Погребники
Мають рижний і вигідний склеп похоронних речей, домовин, та, телефонують до МУЗИКИ і вконають гроші.
3231 W. CHICAGO AVE.
Tel. Seeley 4253 і West 6537

Богдан Лепкий.

ПРИКРИЙ СОН.

Судовий радник Никифор Черевко, перевертаючи як раз з правого боку на лівий (робив це від 30 літ точно о годині 2 по півночи), коли гляне — двері від спальні легенько відчинилися і до комнати увійшли якісь люди.

Пан радник був короткозорий, без окулярів не міг підписатися, тож не гаючись, хотів стягнути рукою по скла, що звичайно через ніч лежали на шафці, біля ліжка. Та на диво, не міг рукою кивнути. Підносить її в гору, а вона паде в долину. — Паралїж — подумав собі пан радник і мурашки пішли йому по спині.

Він не був, як то кажуть, страшків син, нераз видавав засуди смерти і приглядався, як тратили людий. — але тоді не йшло о його шкуру, — а тепер — а тепер що иншого.

Хотїй другою рукою залзвонити на слугу, але й друга рука так само. Він її хоче підвести в гору, а вона спокійно лежить на постелі.

Був би пан радник крикнув, та не хотів будити жінки. бо боявся її гірше, ніж тих людий, що в ночи лізли в його хату і ніж паралїжу.

Злодії?... — Ні... Деж би злодії та йшли до такого строгого суді, як він. Правда, що злодії вміють тихо ходити, але знову не так то без шелесту, без звуку. як ті нічні гості. — Це щось не тее... — погадав собі пан радник і рішився ждати, що дальше буде. тим паче що й так годі було що иншого робити.

Йому майнула ще одна гадка: коби так жінка збудилася, вона-б собі з ними дала раду. О, вона!

Але жінка спала, як забита.

Таке вже його щастя.

Пан радник лежав недвижно і дивився. з люди йшли та й йшли.

— Один. два, три..... де він годен їх всіх полїчити!

Ось вже цїйшло їх повна спальня, а в сінях чекає ще більше.

Дивиться на них пан радник, дивить. і — бачить, що він їх відкись знає.

Але з відки?

З суду, звісна річ. що з суду.

Ось того старого. що висувається з товпи і стає коло ліжка, такий добродушно усміхнений, з синїми. як у дитини очима, того старенького, він судив недавно, за крадіж в лісі. (Де скарб має тисячі моргів, а хлоп ані одного. це дуже звичайна справа).

Він дав йому кілька літ арешту. Що то для такого хлопа кілька літ кози? Відтичне собі трохи — тай тільки.

Так, але з тим дїдусем стала ся якась дивна пригода, щось цїлком непередбиджуваного. Але що? Ну, що сталося з тим старим?

Пан радник пригадує собі, та ніяк може пригадати і не знає чому. зі страху, чи зі старости. Біда!

А дїдусь глядить на його і всміхаючись добродушно каже: — Бачите, бачите, я жив тільки літ і нікого не скривдив, а ви мене перший раз побачили і таку кривду зробили. Назвали ви мене злодієм, хоч я не вкрав, так мені Боже, не вкрав! Ви мене засудили на вісїм літ арешту, а я, видїлів, 7, а на восьму повісили, бо як же я мав злодієм до села повік людий вертати? Я старий, чесний господар! — От так о! — (показує на шию, на котрій видно свіжий відтиск стрічки). — от так о, на так. затиснув шнурок, встромив голову і — вічная память!" Показуючи це він усміхається, немов рад, що недосидів нари.

Та нараз його уста починають дрижати, очі набігають кровю і дивляться на пана радника так лютo, що він збірає остатки сил, щоб заминутя повіки.

Це йому на щастя і здається, сказав? Позаминкайте так бувайжінки. — А може вона також Та не на довго.

Ось якась жінка підходить до його і тягне за рукав.

— Не пізнаєте мене? Я тая Гаська, що ви її дурною зробили, а це мої діти. Але кажу вам, що Гаська не дурна, вона тільки боронила свого, не хотїла доли, на котрім дуба нафтат за що будь продати, а ви її дурною зробили. Ви її дали о-пікуна, (щоби його так пан Бїг мав у своїй опіці) а той о-пікун продав моє поле, як звичайну рїллю. Не хотїла я людям очий дерти. зачинила двері, засвітила сірник і, і — четверо душ полетїло до неба. Оттак, лиш: фу-у-р! —

— Пригадую собі. Так, це та немила справа, про котру навіть зачали злі люди говорити.

Ах які-же ті людські язики погані!

Таж він того не робив. Це один молодий адвокат, свій чоловік. що хотїв трохи заробити.

І заробив. Добре заробив. Збудував хату, таку, що хоч якому генералові мешкати і то не сором. Нині кождий хоче як кось жити...

Тут пан радник. забуваючи, що його рада на нїчо не здасться, почав радити Гасї. щоби їхала до Відня. щоби дїлала свідоцтво, що вона здорова ту щоби при помочі якого доброго адвоката старалася уневажнити справу.

— Ігі, — погадав собі радник, — який я дурний, таж вона давно не жие, пощо їй лікар і адвокат? — і знову на хвилинку замкнув свої повіки. Хотїв заснути.

І вже його очі і розум почав був обснувати туман, коли був обснувати туман, коли ціла товпа обдертих мужиків увійшли в хату і продираючися до його ліжка. викрикувала люто: — Пустїть, пустїть нас, люди. най йому скажемо спасибо правди! Він на нашій кривді виліз у гору. зі звичайної сільської сварки зробив бунт, військо на нас наслав. Катів, гонведів!

— Ми через тебе в криміналі гнили! — кричали одні.

Через тебе нас жандарі катували! — вигукували другі.

— Де наші поля? Віддай нам наш маєток. щоб наші діти з голоду не пухли! — ревіли всі наразі.

А якийсь, може десятилітний хлопчина білий, білий, як ярий віск, дружучи на цїлому тілї, як лист трепети-осики. доріка йому, що коли батька з хати витягали, а він плакав і кричав: лишіть, лишіть "татуня" — то і його потягли до міста, так як стоїв. у трїскучий мороз, аж дух з нього вирвало по дорозі. Ти знаєш право. знаєш справедливість, поверни мені кривду! —

— А мене як судили, то ти газету читав.

— А як мене, то ти думай, чи прийшов сусіда, молодий пан. до твоєї жінки, чи не прийшов...

Черевко задерев'яв.

— Тихше, ради Бога тихше, бо вчує жінка — благав майже крізь сльози, але його нїхто не слухав.

— Ти нас судив, як би ми душі не мали, по параграфам, не заглядаючи у серце. не приглядаючися до нашого безталанного життя. Що вивчився у школах, те й знаєш нічо нового не вчився, а світ йде наперед. І хлоп йде наперед. Він не пастик, щоб його можна все тим самим ожем стругати!

— А коли ми боролися о останний шматок хліба, то ти здав, як би найбільше добра нахабарнята, як би своє черево що найсмачнійшими стравами навантажували. — Черевко!.

— Коли ми боронили нашої правди і кричали „воля" бо нам тісно і душно нашим грудям, то ти думав, як би властям підробрити, по золотій драбинї у гору піднїсти, як би своїй жінї. пані з великого коліна приподобатися. Ти бесзовісний, ти подлий, чоловіче!

Бог тих словах Черевко аж відскочив, як би його шило вколо. Він — подлий! хто це каже? Позамикайте так бувайжінки. — А може вона також

ЗАХОВАЙТЕ СЮ НАЛІПКУ

УЖИВАЙТЕ
MAGNOLIA
STAR MILK
У СВОЇЙ КУХНІ ДО ВАРЕННЯ І ПЕЧЕННЯ.
ЗАХОВУЙТЕ НАЛІПКИ НА ВАРТІСНІ ДАРУНКИ
НАПИШІТЬ НА ОДНУ З ПОДАНИХ НА НАЛІПЦІ АДРЕС ПО ІЛЮСТРОВАНУ ЛІСТУ ПРЕМІЯ.
„Заховувати налїпки виплачується"

тївників до криміналу! Таж це обида, це напад на його незаплямованну честь. Але пригадав собі, що він дїжить. безсильний, що на його крик ніхто не прибїжить і логадав зітхнїй глибоко: „Ах, як то тяжко бувае на свїті, скільки жертви вимагає від нас наше звання!"

Тимчасом товпа заворушилася і розступилася з почаною. На-перед висунувся поважний мищанин. з лиця до. Черевка подібний. Черевко глянув і — пізнав свого батька.

Тату! — крикнув. вражений, бо сподївався, що може хоч батько змилосердиться над його мукою. Але де там! Старий дивився на сина з погордою і говорив з жадем: „На те я тебе сину виховав і вивчив, на те я другі діти скривдив, щоби тепер сорому такого дочекатися перед добрими людьми? Для ковняра блискучого, для звізди, що не світить, ти відрікся совісти і чести, батька й матері. забув рідну мову. Для жінки, вельможної пані, відцурався ти батьківської хати. Навіть на похорон рідного батька не прийхав. лиш кілька срібних прислав. На. возьми їх собі назад. Вони давлять мене, вони палять мене, хоч надїмною студена земля лежить. Не знав ти мене і я тебе знати не хочу. Загинеш. змарнієш, як колода що впала з воза сеед поля. Дякуй Богу, що дітий не маєш. а я внуків, та що сором твій з тобою зійде до могили.

— Сором твій, най зійде з тобою до могили" — кричала товпа.

— Негідники зрадники, душогубе — тьфь! Ту пану радникові щось мокрого впало на очі. На його тілo виступив горядний піт. по плечах пішов мороз.

Йому плюнули в очі... Йому, радникові, Никифорові Черевкові. „Ах, як тяжко бувае на свїті, яких жертв вимагае наше знання!" Не міг видержати такого сильного зворушення і став умлівати. Хотїв крикнути; води! — але туман обгорнув мозок і душу.

Як збудився. була сема година рано.

Розтворив очі — двері замкнені на ключ. В покою так, як було вчера вечір, коли вернувши від гофграта з тіру. клався спати. „Гі! Який дурний сон, як в книжці". Тепер пишуть дуже гулі книжки. Такі сни повинні бути рішучо заборонені, полїцийно заказані. Звідки він приходить до того, щоби йому до. жати наливати хлопи і плели всілякі теревені... Так... але то вино у гофграта було пічучо за мощне. До того жінтісно і душно нашим грудям, ка... Тяжко бувае на свїті... Добре, що вона того всього не чула. Ісусе Христе! Як-би вона знала що йому отсе, снилося! — і Черевкові свічки в очах стали... Яке щастя, що сон є виключною власністю одиниці і що над ними нема нікої державної контролї. Гу-у!... Тут пан радник глянув на ліжко (тїй самій комнаті?... Але ні, жінка спала спокійно і, в тій хвилині, коли пан радник пригадався їй, отворила очи та промовила перше цеї днини солодке слово: „Кази!"

Пан радник вискочив з ліжка з граційю учителя танців і здзвонив на прислугу, щоб подали панї каву, а сам почав збиратися, бо в 9 годині мав великий страйковий процес.

В ПАМЯТЬ ПОКІЙНОЇ РОЗАЛІЇ КАШТАНІКОВОЇ

Місто вінця на могилу б. п. Розалії Каштанікової надіслали дальше на Українську Бурсу в Новім Санчи (на Лемківщині) отсі добродії:

Григорий Федів. Джерзм Сіти. 2 доляри; Михайло Угорчак. Джерзи Сіти, 1 доляра; Тимко Милещук, Ню Йорк, 1 доляра; Марія Милещук. Ню Йорк, 1 доляра; Анна Милещук. Ню Йорк, 1 доляра; о. Іван Ортанський, Ембридж, Па., 1 доляра; Евген Якубович, Філядельфія, Па., 1 доляра; Дмитро Штогрин. Филадельфія, Па., 1 доляра; Еміль Кульчицький, Філядельфія, Па., 1 доляра; Др. Семен Демидчук. Філядельфія, Па., 1 доляра; Петро Кирилюк. Філядельфія, Па., 1 доляра; Антін Цукровеський, Філядельфія, Па., 1 доляра.

Сім послїдних добродіїв прислало з жертвою листа осьтакого змісту:

„Тронуті до глибини душі сумною вісткою про смерть бл. п. панї Розалії Каштанюк, подруги головного уряднika братньої організації „Українського Народного Союза", головні урядники „Провідіння" та члени редакції і адміністрації „Америки", висловлюючи слова найщирішого співчуття, складають місто вінця на домовину Покійної своєї скромні лепти на Українську Бурсу в Новім Санчи".

Разом отсим квітується 13 долярів. вкупі з сумою 42 дол., поквітованбо попередньо, 55 долярів.

Хто хотївби ще причинитися до сеї складки з тою самою цїлею, зволить прислати жертву на адресу адміністрації „Свободи". Проситься поспішитися з надісланнем жертв. бо зібрані жертви будуть відослані вже в найблизших днях.

ПРОСЬБА ДО ЗЕМЛЯКІВ В АМЕРИЦІ.

Український жовнір з Галицької Української Армії, збіглець з польського полону, тепер вже в Німечині без жадних засобів до життя, в крайній нужді.

Отсею дорогою він звертається до своїх земляків, а зокрема до сих, що родом з **місточка Поморян**, в Галичині, щоб йому помогли в сій його теперішній недолї. Адреса:

ANTIN MULARCZUK,
Heimkehr-Lager, Saal 15,
Eydtkuhnen, Ostpreussen, Germany.

Збитка. — Земляки, котрі хотять помогти А. Мулярчукові, нехай пішлють гроші сейчас, бо в сих днях Німці сей табор замикають.

UKRAINIAN CHORUS PLEASES, BEARING LIKE ORCHESTRA

In native costume and native songs, the Ukrainian National chorus brought to Syracuse by Ukrainian societies of the Americanization league co-operating, gave an unusually satisfying and out of the ordinary concert last night at the Wieting.

The quality of music representing choral work at its best, and the happy, native national songs brought applause from music lovers gathered to hear the peasant singers.

Like a human orchestra, the voices perfectly blended, suggested instrumentation which one did not perceive. There was a strange, pure, childlike quality to the music. The swelling of tones was like the restless swell of the sea and the diminishing strains at the close of some songs sank away to the faintest murmur.

The folk songs were most charming. They had such names as "Ya Yi, Yi, I Am a Cossack of Ukrainia," "I Sat Spinning" and "The Violin is Playing in the Street" and the like The words of the songs were unknown to us, but there were roars of laughter from old country folk who came in at stages of the process of Americanization. The peasant costumes presented a white or color that was almost exotic.

It was no wonder music lovers threw flowers over the footlights and applauded to the end a program of very rare beauty. This chorus has won successes wherever it appeared. Members were selected from the 3,700 singing schools of Ukrainia.

(The Post Standard, Syracuse, N. Y., Feb. 26, 1923.)

ДОПИС

БЕЙРДФОРД, ПА.

Збірка на Нагайну Помічь.

Впов. редакціе „Свободи"!

Прошу помістити нашу збірку на цїль Нагайної Помочі рідному краєви. Може сто буде добрий приклад нашим браттям Галичанам в Америці, що живуть в таких малих місцевостях, як Бейрдворд, Па. Нас тут живе около 20 родин з синїцького повіту. Досі ми були по чужих організаціях або й нігде не належали. Але тепер, коли вже приступилисьмо до нашої славної організації, то на перших зборах скинулисьмо і. свою жертву на народні цїлі. Жертвували слїдуючі: Н. Демчина $5.00, М. Корбак $3.00, І. Стєпень, Д. Здадик, М. Шопа, А. Польний, І. Наготський, В. Бобело, А. Лякомий і Василь Юрчак; І. Лакомий 75 ц.; Йосиф Кобасяр 50 ц.; Ф. Деркач 30 ц. Усього разом зібрано $34.55, які вислано до Вашингтону.

Збирав Михайло Корбак і Іван Кашпяк.

А тепер кличемо до вас, браття з синїцького повіту і цїлої Галичини, щобисьмо усї сповнили свій народний обовязок, бо лїпше пізно, ніж ніколи! У краю дають свою кров, здоровле і життє за свободу, а ми даймо бодай свою жертву грішми!

М. Корбак.

—o—

БРУКЛИН, Н. Й.
Коляда на „Рідну Школу".

Патріотичні члени тов. Бог. Хмельницького, від. 22 У. Н. Союза не забули і сего року на рідний край. Хай буде честь цьому товариству за те, що кождого року шлють з коляди не для своєї товариської касси, але виключно помочи якійсь народній справі. У нім родні вони пішли з колядою, щоби збирати жертви на „Рідну Школу", яка так дуже потребує нашої помочі. Потрудилися наші колядники і зібрали гарну жертву, а саме $112.45 помїж дванадцять людий.

Згадану суму зложили слїдуючі жертводавці: С. Заблоцький $5.00; В. Тимпик $5.00; І. Бернацький $2.50; В. Бернацький $2.00 (обі останні по $2.00); І. Кравчук, Н. Пухаль, М. Повроник, Ю. Яринський, о. В. Лотовині, Теофіль Стегницький, І. Бзіко (син Андрея), С. Грінько; А. Шарко; по $1.00; Гр. Барадк, М. Баглай, В. Саницький, М. Ковальська, П. Сирой, І. Олекса, І. Мудрик, Ј. Елан (Норвежець), О. Волош, П. Сілінський, І. Свободзин, А. Затонська, М. Галевич, А. Кутний, Ф. Когут, Ю. Когут, Гр. Німко, М. Бїльський, З. Жуковський, Гр. Крикавський, М. Федина, І. Скодзда, О. Оприсько, Т. Олексин, В. Шимко, Д. Висошний, Ф. Герман, А. Струк, І. Богач, І. Забавський, С. Занько, Анна Кривець, Анна Пукаль, Н. Лесь, Н. Кріса. Гр. Ходак, К. Герман, І. Муц, Пь Дацко, Л. Канас, Д. Тихий, М. Заверуха, А. Гавринюк, М. Пшдрога, Л. Кісь, І. Заводзинський, Карасінський, Д. Бїлик, В. Мисяк, В. Гремалюк, Р. Кузьма, І. Жибура, М. Кіт, П. Малицький, І. Контрюк, М. Вольчицька, С. Феголомій, М. Шимко, С. Гуйда, К. Кєславий, С. Крупак, Д. Сметанюк, П. Дацко, В. Бїлак, І. Чабарівик, В. Яськевич, Гр. Фляєак і З. Маївка; по 50 цт.: Гр. Дацко, А. Прийма, В. Тубрський, М. Марусин, Гр. Звір, А. Микоринський, Гр. Обрїновичу. І. Кіт, Д. Зварич, Л. Кмета, С. Гуцько, Н. Тобрська, В. Бережа, С. Гуйда, М. Дуцинський, Т. Шеремета, Гр. Боробулик, Гр. Василько, Д. Ковальський, І. Крук, П. Взадика, С. Бас, А. Лешко О. Пацьовський, Ю. Ярошко, Н. Сокіл, Н. Пікель, Гр. Савка, Гр. Наконечний, М. Орлій і І. Вїстерський по 25 цт.

Повисше згадана сума зістала вислана до сего краю 1-го лютого через фірму Милявнин і Вайз Ко. в Джерзі Сіті. Вислано до зарядз „Рідної Школи" $108.45, висилка $4.00 — разом $112.45.

В імени колядників складаю усім жертводавцям щире дякую.

Також складаю нашому місцевому парохови, що заохотив громадян до складання жертв на „Рідну Школу". А колядникам усім бажаю бодрости і народного духа до дальшої праці для рідного краю. Ще раз дякую і Вам, Вже на вами український народ!

Н. Пухаль, колядник.

ПОДЯКИ.

Я нище підписаний складаю подяку Головному Уряднику У. Н. Союза за уділення помочи для мене з фонду запомогового в сумі 50 долярів. Якую сердечно, що так в критичних моментах поспішили з помічю. Тої помочі мені з помочию котра була конечною потребою в мої слабости.

Також дякую сердечно і Урядови моєго відділу 30 української кольо меді з пожертвованим. На доказ любови моєї до У. Н. Союза вписав я дїдо дітий до У. М. С. а одну женщину до У. Н. С. Тепер з сердечною подякою прошу ці мною разом були подані в грубий запомогові, щоб і ті поважані членині і члени пригляли своїх товаришів до У. Н. С. і до У. М. С. Свойо знайомих до У. М. С. Зробию велику роботу, як усі будемо старатись о поширенне нашого У. Н. Союза. — Родині Шевчук, кол. 5. від. У. Н. Союза в Рачестер, Н. Й.

Я, Николай Ручинський, член бр. сл. о) Николая, від. 193 У. Н. Союза, складаю сердечну подяку головному Урядови У. Н. Союза за уділенну 50 долярів з фонду фізичних. Бажаю, щоб наша славна організація зростала на найвисшенїйше; щоби зросгала духом і силою членів, і щоби видали іщрали самим вдовам і сиротам українським в Америці і в старому краю. А Головному Урядови У. Н. Союза бажаю найкращих успіхів в їх праці для добра нашої славної Організації. — Николай Ручинський, Трентон, Нью.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ВДОВА, бездітна, літ 27, пошукує місце у господарки. Найлїпше до міщан з дїтьми. Пишіть до. 45-54

MRS. N. WOYNAR,
424 East 9th Street,
New York City.

Пошукую свого мужа ПЕТРА ЧМИР з села Супрашівка, повіт Скалат. Хто-небудь з краю знає, любезно повідомить по нижше адресе або найлїпше приїде до нашиця де та обставина. Я приїхала з краю. Твоя жена **Zoska Cmyr, P. O Mahanoy Plane, Pennsylvania.** 51-54

ГЛЯДАЄТЬСЯ хлопчик або самітної жінки до самостійного провадження малої української гр. кіт, священик і другі українські часописі можна дістати в кіоску. Мусить бути приємної для людий вдачі, середно розумітися на старовинській кухні — двори так чесно що не хотять ночувати — а вдягні щоби добре представляла дім. Найлучше будуть якби була самовідома Українка або словенська. Польак хай не голоситься. Платня добра. Місце вічне. Голосити-ся просить на адресу: **„Сонценник, с/о „Svoboda".** 55-

ПОТРІБНО
ФАХОВИХ ВИДОБУВАЧІВ.
Пишіть сейчас до
TERRE HAUTE WINDOW CLEANING COMPANY,
Terre Haute, Ind. 51-53

НА ПРОДАЖ Dry Goods Store і родинна кравецька в дуже добрім положенню, при українській церкві, поміж Українцями і Словаками. Продається по зниженій ціні з причини непорозуміння поміж спільниками. Ріжкай доповнення слати на адресу: **H. & M. Co., 594 Roosevelt Ave., Carteret, N. J.** 53-54

КОНКУРС.
Дїкоучитель інтелїгований з довголїтною практикою, пошукує посади. Кождо тенорових голосов, з добрим представленням і школу, все вийдемо як слїд. Котра парохія потребувалаби, прошу зголошення слати сейчас до: Дїкоучитель **U. R., c/o Svoboda, 83 Grand St., Jersey City, N. J.** 50-55

ЗАРОБІТЬ ДОБРІ ГРОШІ З ТРОКОМ.
Новий в кунїй регулярний трок на углє (pits), продам сейчас 2 томовий трок. Ледвої, новий модель, повні гумь, нїяка машина вичищена і помазьована, гарантований, в добрім стані Вища за $900. Дешевий так як форт. лїпше.

J. R. GREY, Coal Man,
West Bastón, Pa. 53,57,58

НОВІСТЬ! НОВІСТЬ!
Нове лїкарство, котре патентоване від всяких ран, пошесне, потрясіння, порізання та затрощня крови. Хто хотївби набути сего нового, нехай голосується до мене. Ціна фляшки $1.50 і $2.75 до порїшлю. **JOHN MANELICH, Box 251, Youngsville, Pa.** 50-55

ГРИБИ!

На дних атрактивних з краю пригадаї гриби, дуже добрі, без піску, три сорти.

Перший сорт вибрані, самі головки, без перїйки, ціна за фунт $2.50
Другий сорт, головки з корінцями, осінні, ціна за фунт $2.00
Третій сорт мішані, чисті, до варення, ціна за фунт $1.25

Для шторників опуст. Замовлення посилайте на адресу:

EUROPEAN BAZAR,
168 E. 4th Street, New York, N. Y.

HIPPODROME
45th STREET and 6th AVENUE

НИЖШІ ЦІНИ найлїпші місця в світі
Богато українських артистів
Для разу денно 2.15 і 8.15
Шпас 50 цт. до $1.50

МАРІЯ ТАМКУС
ЛЯКУШЕРКА
З школи-Белюю Госпіталя
Говорить по українськи
30 Stagg St., Brooklyn, N. Y.
Тел. Stagg 6731.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛЯКАР
DR. S. M. KAUFMAN
спеціяліст хронічних і иших внутрїшних недуг, жінок.
Годзини одвідин 1. до 8.30 вечер.
111 E. 7th Street, N. Y. City.
НОВИЙ ОФІС В АСТОРЇ, L. I.
Год. офісові від 9.30 до 12. в пол.
488 — 5th Ave., Astoria, L. I.
Telephone: Astoria 2572

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лїчить недуги мужин і женщин, як внутрїшні так і зовнїшні. Переконайте ся вже сегодня. Дає ведужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
304—2nd AVENUE,
межи 17-го і 18-го улицею
NEW YORK, N. Y.
Годзини одвідин щоденно: від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон 4438 Lexington

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ НЕДУГ МУЖИН І ЖЕНЩИН
як женских, молодих, старих, венїчні, шкірні і сикрітні недуги, висипанє перїйок, розмаїтих, острі потрясіння і старечі недуги. Порада задурно.

Dr ZINS
110E. 16St., NEW YORK
Години від 9. рано до 8. вечер. Годзини від 9. рано до 4. вечер.